

دور الشباب في عمل الدعوة

So Sangan o Manga Kalombayan ko Panolon

(al Khutbah 45)

Ki: Alim, Hassanor M. Alapa
al Murshid al Am

al Insan Islamic Assembly of the Philippines

إِنَّ الْحَمْدَ لِلَّهِ نَحْمَدُهُ وَنَسْتَعِينُهُ وَنَسْتَغْفِرُهُ وَنَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ شُرُورِ أَنْفُسِنَا وَسَيِّئَاتِ
أَعْمَالِنَا مَنْ يَهْدِهِ اللَّهُ فَلَا مُضِلَّ لَهُ وَمَنْ يَضِلَّ فَلَنْ تَجِدَ لَهُ وَلِيًّا مُرْشِدًا، وَأَشْهَدُ أَلَّا
إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ، اللَّهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ
وَبَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ وَمَنْ اهْتَدَى بِهِدْيِهِ إِلَى
يَوْمِ الدِّينِ ... وَبَعْدُ:

فِيَا عِبَادَ اللَّهِ يَقُولُ الْحَقُّ تَبَارَكَ وَتَعَالَى فِي الْقُرْآنِ الْكَرِيمِ:

قُلْنَا اهْبِطُوا مِنْهَا جَمِيعًا فَإِمَّا يَأْتِيَنَّكُمْ مِنِّي هُدًى فَمَنْ تَبَعَ هُدَايَ فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا
هُمْ يَحْزَنُونَ (البقرة 31)

Innalhamda lillāhi nahmaduhu wa nastānuhu wa nastagfiruh, wa na'ūdubillāhi min shurūri anfusinā wa sayyiāti a'mālinā, man yahdihillāhu falā mudhillalahu, wa may yudhlil falan tajida lahu waliyyan murshidā, wa ash'hadu allā ilāha illallāhu wahdahu lā sharīka lahu, wa ash'hadu anna Mohammadan abduhu wa rasūluh, Allāhumma salli wa sallim wa bārik alā Mohammadin sallallāhu alayhi wa salallama wa alā ālihi wa sahibihi wa manihtadā bihad'yihī ilā yawmidd dīn wa ba'du:

Fayā ibādallāhi, Yaqūlul Haqqu Tabāraka wa Ta'alā fil Qur'anil Karīm:

Qulnah bitū minhā jamīan fa'immā ya'tiyannakum minnī hudan faman tabi'a hudāya falā khawfun alayhim wa lā hum yahzanūn (al Baqarah 31).

So langowan a podipodi a go so samporna' a bantog na rk o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى), bantogn tano Skaniyan go mamangni tano ron sa tabang, a go mangni tano Ron sa sapngan Iyan so manga dosa tano, go lomindong tano ko Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) phoon ko manga antiyor o manga ginawa tano, a go so pangararata o manga galbk tano, sa taw a toroon skaniyan o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى), na da' a makadadag on, na sa taw a dadagn iyan na di nka dn mitoon sa salingogopa iyan a phakatoro' on.

Manga Oripn o Allah:

Pphaginomangaday so kadaklan ko manga kalombayan o: Antonaa i galbk a pphangnin a pnggalbkn tano imanto, ko oriyen o kiasarig tano sii ko lalan ko panolon, ka an di khadadas so manga waqto tano a go so panamar tano sa nganin a da' a gona niyan?. Mataan a ski tano na iphagandisan tano anka'i a niyawa a go iphagontong tano, a skaniyan na niyawa a makatotoro' sa katarima' a so mazisifat skaniyan o kadaklan ko manga kalombayan a Muslim imanto. Sa miaona dn so kiatharo'a tano ko slasla' tano a go so kinipagandisann tano sankai' a manga kalombayan a sabnar a tomialingoma siran ko kapnggalbk sii ko Islam a go rk o Islam sii ko kapagrara ko pangrar o batal, minsan pn mian'g iran a go miabatiya' iran so minitana' a margn ko manga pagariya' iran a miaonaan iran ko romasay sii ko lalan o Panolon.

(Na da siran kalmki ko minisogat kiran sii ko lalan ko Allāh a go da siran kalobayi a go da siran thapapay).

Sa patoray ko da ko pn kasmbaga sankai' a pakaiza' o manga kalombayan a kaphakitanodi akn ko kaphananadmi ko miaona a miabanding tano, ko kathamani ko manga antap a so pnggalbkn tano so kapmataani ron, a go so manga pankat o lalan. A go so manga silayan iyan a go so manga pangalang iyan, a go so inaloy tano makapantag ko waraan o pankat a so pzagadan tano skaniyan imanto.

So Waraan o Pankat:

Sii tano imanto ko pankat a kaphakabkna ko onayan a mabagr a mapaparatiaya a matgas, a so ron phakatindg so taragombalay o parinta a Islam, giankoto a onayan na mapapayag sii ko pizakatawan a manga Muslim a manga mama o paratiaya a go so manga pamiliya a Islam a ititindg iyan so Islam a go ipnggolalan iyan so manga nda'o niyan, a go so pamikiran a lankap o Islam odi' na so kaphagingd a Islam. Gianka'i a manga blangan a tlo: so sakataw a go so pamiliya a go so kaphagingd.. na skaniyan i kalamalama o galbk a matolangnd imanto a onayan a malamit ko katataragombalay o Islam a mala'. na aya tanda' tano sii sankai' a pankat na so: *Ompiya inka so ginawa nka go dolon anka so salakaw rka*. Na pangni oto a onayan a dow a mala' i arga' a piakambontal sa pat a manga kalimah, ogaid na skaniyan i lalan o galbk a go onayan iyan, Sabnar a minggolalan so sosonan o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) a so di phagalin sii ko kaadn iyan, a mataan a di niyan pagalinn so limo' a matatgo' sa isa a pagtaw taman sa di ran alinn so panalamat iran a matatago' ko manga ginawa iran (sa di siran manalamat ko limo' iyan):

(Matan a so Allāh na di niyan pagalinn a limo' a matatago' sa isa a pagtaw taman sa di siran magalin (maana a di siran manalamat) ko limo' a matatago' ko manga ginawa iran).

Sa gianka'i a btad a binasa go gianka'i a karoromasay a go malitng a kapagintaw a go gianka'i a kiabinasa a go kiadadas a so pphagintawan o manosiya na di dn khaaln inonta o alina tano so nganin a matatago' ko manga ginawa tano a go inirokot tano sa siniyap tano so lalan o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى).

So Kadakl a go so Kaito':

Mataan a so manga Muslim na madakl siran i bilangan ogaid na miapakada' tano so soson a mama o paratiaya, a khi rk ko kaatawi a mu'min a mabagr a makaphrard a so khagaga niyan so kaalina niyan ko btad a mimamasa a binasa a marata', a go maphakatindg iyan so taragombalay o Islam a mapiya. Go pd ko katharo' i al Ustad Hassan al Hudhaybi a inikalimo' o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) a: *Pakatindga niyo so parinta o*

Islam ko manga poso' iyo ka makatindg so parinta o Islam ko manga lopa' iyo. Gianka'i a sosen a pd ko mama o paratiaya na amay ka maaadn sii ko paganadan o Rasūl (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) a go sii ko lamisaan o Qur'ān a go ndakl sa mokit ko lalan a kandolona ko salakaw ron sii ko agama o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى), go phapagariya sii ko Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) go mamagikta' sii ko tali o paratiaya a skaniyan so lbi a mabagr a gakot na khagaga niyan ko oriyano oto so kitgln iyan ko kaatawi ron a kaiislami sa tabang a phoon ko Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى), sa makatindg so parinta o Islam.

Sa sii dn ko lalan a inokitan o Rasūl (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) na wajib rki tano so kakdga tano ron, sa zinanad tano sii ko lamisaan o Qur'ān go so lalan o Rasūlullāh (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) na dolonn tano so salakaw rki tano sii ko lalan ko Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) go phapagariya' tano a go mamagikta' tano.

Ompiya Inka so Ginawa Nka:

So kaompiya'i ko ginawa na skaniyan i paganay a pasiga', sa so bagr a patot ko kambnara ko bnar a go so kaphataya ko batal na mapapayag sii sa tlo a manga bontal sa atorana'i a phakatalingoma: so kabagr o paratiaya, a go so bagr o kapagisaisa, a go so bagr o lima a go so gomaan, sa giyanan i atorana a so inokitan skaniyan o Rasūlullāh (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) sa miaona, a magokit tano ron sa oriyano, sa pd sa mala' a piligro so kaosara ko bagr o lima a go so sandiyata' ko kapagalina ko btad a marata' ko da pn kamataani ko bagr o paratiaya a go so bagr o kapagisaisa, sabap roo na iplalang tano sii ko langowan a antap a zopakn iyan anka'i a atorana sii ko manga pankat o galbk go so kaphagiyasa', ka an di khabinasa'i so galbk a Islam go an di khailang so manga panagontaman sa khapandos so manga napas sii ko di niyan darpa' a go sii ko di niyan waqto a domadait on.

Go kharibat so taw a phikiran iyan a so Rasūlullāh (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) sii ko masa a paganay ko panolon, na linipatan iyan so jihād a go so kapagiyasa' on, sa pantag bo' sa da niyan kanggalbka ko jihād sii sankoto a masa, ogaid na skaniyan na miaadn a pphagiyasaan iyan so onayan a polaos a mapaparatiaya a go so bagr a mapaparatiaya, so tankd a magawid sa gomaan sii ko kaoma o masa niyan, ka an iyan minjihad sa da' a kalobay ron odi' na kambasowi' on, a go imbgay niyan so niyawa a biarato niyan sii ko lalan ko Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى), sa so dow a kiaphasada' sii sa *Aqabah* na mapiya a dalil sii ko katawi o Rasūlullāh (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) sa mataan a phakaoma dn so gawii a mapnggalbk on so jihād, sa miaadn a rankom o kapasadan a kapangonotan so kaziypa iran on sa so dn so iziyap iran ko manga karoma iran a go so manga wata' iran.

Na di magiinontolan so taw a pagantapn iyan sa so manga pphamnolon na linikatan iran so jihād, odi' na inibagak iran, sa pantag bo' sa da iran ngglbka sii sankā'i a pankat a mattndo', andamanaya i kaplipati ran on a skaniyan na onayan a pd ko manga onayan o *bay'ah* iran sii ko Islam. *So jihad na lalan tano, a go so kapatay sa lalan ko Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) na aya lbi a maporo' a simalaw tano, sa da mapork so jihād sii kiran sa ba sii bo' ko blangan o katharo' a go so kasorat, ogaid na pinggalbk iran oto sa miokit sa ko'at a galbk, sii ko masa a isogo skaniyan o manga btad, sa miakabgay siran sa manga ladiawan a da' a saginda niyan a miaalk iyan so manga rido'ay ko lagaday o thothol.*

Go khasalak a khititik sa pikir o sabagi' balabaw ron so manga kalombayan a mala' i pangindaw a di khaparoli so balas a phoon ko Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) sii ko nganin a ipthindg iyan a pd sa panamar a go kapromasay amay ka da kamataani so kapakataban a go so kapakandato' sii ko masa niyan a go sii ko kaoyagoyag iyan, sa phakasonggod on oto ko kaphamakoti niyan ko kapakataban apiya pn sii sa itongan o da kaimpidi ko kiapagiyasa' odi' na so atorana o manga lalakaw. Sa giyanan na

pamikiran a ribat, sa datar o kiaona o kiaaloya tano ron a mataan a pagizaan tano ko kanggalbk a go so kaimpidi ron a go so kapagikhlis o niyat a go so kathomankd on, na di tano zomariyaan ko da tano kakowaa ko onga o galbk tano, a go datar oto a so masa na ithaks ko omor o manga pagtaw a go so manga panolon, kna' o ba sii thaksn ko omor o oman i isa (a o di ron kamataani na da' a kapakataban).

Go di ako phakasobra amay ka tharo' on akn a: Malbod ko apiya antawaa a manosiya a kapangonakona niyan sa galbk a imbgay niyan on so kaoyagoyag iyan ko Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى), sii ko masa a khatoon iyan a margn sii ko kaphakaonota niyan ko ginawa niyan a go playamn iyan sii ko kapagonoti ko manga nda'o o Islam a go so parangay niyan a go so kabilangataw niyan.

Ski tano na pantag sa kamataani tano ko manga simalaw a mainam tano na makapagiino tano sa manga taw a adn a manga ginawa iran a manga ala', a adn a kabaya' iran a mabagr a go katoman a tatap, go paratiaya a tolangd a go kakhorban a mabagr, na sii sankai a maana na gii tharo'on o Imām Hassan al Bannā ko payagan a *anda tano pagphoon a: Mataan a so kambaal sa pagtaw go so kasinanada ko manga pagtaw, a go so kamataani ko manga pangindaw, a go so katabangi ko manga panagayanan a pamikiran, na makapagiino phoon ko pagtaw a so pnggalbk roo odi' na phoon sii ko salompok a so iphanolon iyan oto ko kaminos iyan, sa bagr a ginawa a mala', a mapapayag sa madakl a manga btad a pd on so: Kabaya' a mabagr a da' a khitmo ron a kalobay, a go katoman a tatap a da' a khisogat on a kandonsiyan, a go kakhorban a mabagr a da' a phakaalang on a inam a go kaligt, a go so kaknala ko onayan a go so kaparatiyaa on a go so kaslaa on, a khalinding iyan ko karibat on a go so kapakasilay niyan a go so kipagayagaan on a go so kaikmat ko salakaw ron. sii sankai a manga onayan a paganay a skaniyan so pd ko kissnggay o manga ginawa sa skaniyan bo', a go sii sankai a bagr a niyawa a mala' na ron ptharagombalaya so manga poonan a onayan a go ron zinanada so manga pagtaw a khabaya' ko kisalawu', a go ron khaadn so manga bangnsa a kalombayan a phagozor, sa pmbagobago so kaoyagoyag ko taw a miapapas on oto sa masa a malndo, na langowan a pagtaw a miapakada iyan anka'i a manga ropaan a pat odi' na aya kaminos iyan na miapakada' iyan so olowan iyan a go so pphanolon ko kamapiyaan na skaniyan na pagtaw a malmk a kadodo'anan a da' a khaoma niyan a mapiya a go da' a khamataanan iyan a simalaw, sa ampl on dn so kapagintaw niyan sii sa salatan a taginpn a go manga antaan a pamikiran. Mataan a so panganib o pamikiran na da' a khibgay niyan ko bnar a mlk bo'.*

Phoon sii na pphakarayag so di kipilakn ko kaompiya'i ko ginawa a go so sangan iyan a onayan sii ko lalan o panolon, go so kapmataani ko manga antap, ka an tano matarima' so kakowa sa manga sabap a kaompiya'i ron sa mokit sa bagr, go mokit sa tarotop a kapakaparatiaya, minsan pn mala' a iphaliyogat iyan rki tano a pd sa panamar a go waqto a go kazabar a go kapromasay go so kasiyapa ko ginawa ka so ginawa na datar o maito' a wata' a ondaraynonn ka na phngoda ko kabaya' sa kasoso, na o pakagn'k anka somoso na khatadiyam on. na da' a sankaan a so kambalaya ko manga mama na lbi a margn a go mapitl a di so kambalaya ko manga panaktan (factory) a go so manga taragombalay, aya babantakn akn na so manga mama a manga pipiya a so o da siran na da' a khamataanan a mapiya a go kaompiya. Mataan a so Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) na di niyan pagompiyaan so galbk o manga pphaminasa. Sa phakapiya ko sabagi' a taw a di siran phakasabar ko kapromasay o manga ginawa iran a go so kasinanad on a kapzanka' iran sii ko lalan o kazinanad a go so kaphagiyasaa ko manga ginawa sa ppharasan iran ko manga ginawa iran a go sii ko salakaw kiran so kaphakababaa ko lalan sa mokit sa kaosara ko bagr ko da pn

so masa niyan, na matatago' roo so karibat a go so piligro a di khabantog so ondas iyan sa oriyen.

So Sakataw a Muslim a Mazisimalaw Tano so Kaadn Iyan:

So bandingn ko kaompiya'i ko ginawa na khatawag tano niyan sii ko kabgay sa ladiawan a mapiya o sakataw a Muslim, a go so manga katampar a mbidabida' a so khatarotop iyan so kaatawi ron a kaiislami, oriyen iyan na bandingn tano so manga okit a mbidabida' a khaparo, a so ithogalin skaniyan phoon ko btad a midodozo' a lomalagaday, sa zong sii sankoto a bontal a masindaw a rk o sakataw a Muslim a mama o paratiaya, na gowani a gianka'i a btad na kna' o ba malbod a so khaparo so kaliyota on sii sa isa a katharo' odi' na dowa na mataan a iphatoray niyan a kazakntal a pphangndodan sii ko manga kitab odi' na manga sorat a go so manga sosonan a so inosay akn skaniyan sankan'i a katampar sa miokit sa osayan a go kazakntal.

Khabayaan tano so sakataw a Muslim a khi rk ko paratiaya a mpiya a lompiyo phoon sa langowan a dakt, a go so simba a ontol sa mapayag a go masoln, a go so parangay a malamit a miakowa ko Qur'ān a go so Sunnah a go so kathitho o pamikiran a so makaaayon a go so kaphagolowani ko galbk a Islam, a go pangindaw pn so lawas a mapiya a mabagr a so khatanggong iyan so manga ppnd ko galbk a go so jihād, khabayaan tano so sakataw a Muslim a mujāhid ko ginawa niyan a phakanggay a gona ko salakaw ron a somisiyap ko waqto niyan a phagator ko manga btad iyan a so phakagaga ko kazokat.

Giya'i i sabagi' ko manga ropaan o ladiawan a so pangindaw tano, a skaniyan so manga kalamalama o kaompiya'i ko ginawa a so babantakn tano skaniyan a go pagosayin tano sa makmpt.

So Paratiaya a Mapiya:

Aya bantak tano na so paratiaya a mapiya a ontol a so miaadn on so miangaona a manga Muslim a mawatan ko manga panarima' a pimbaas (bid'ah) a go so manga kabokhagan, giyoto so paratiaya a so inimpit iyan so manga Muslim a paganay, sa minipaar iyan kiran so manga kagdām iran, sa mimbaloy skaniyan a aya langon a shayi' ko kaoyagoyag iran, sa piakambowat iyan kiran so manga bagr o galbk a mapiya. So paratiaya o kapakaisaisaa ko Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) a linang a so khapno' iyan so poso' o khi rk on sa sindaw a paratiaya a iphlalakaw niyan sii ko lalan a mathitho:

﴿Ba so taw a miaadn a maatay (ko kadadadag) na inoyag ami skaniyan (ko toro'an) a go inadnan ami skaniyan sa sindaw (a paratiaya) a iphlalakaw niyan ko manga taw na ba datar o taw sii ko manga lilibotng a di ron phakaliyo﴾.

Khabayaan tano so taw a adn a paratiaya niyan a mapiya a so khabaloy niyan skaniyan a khatokawan iyan a mataan a skaniyan na shayi' a mala' sii sankan'i a kaoyagoyag, a go adn a galbk iyan a mala' a aya niyan iphagintaw a go ron phagintaw, sa kna' o ba skaniyan shayi' a da' bali niyan. a datar a isa a kaming ko salompok antaa ka datar a klong sa isa kasangkapan. Ogaid na khagdām iyan so bagr a go so andisan ka kagiya mananarig skaniyan ko Mabagr a Mabasng, di tano babantakn so paratiaya a *tawhid* a kapakaisaisaa ko Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) a so magphoon a go phaninggaposan sii ko goliling o kambrak a katharo' go so kaphapawala' ko manga tindg a *falsafah*, inikalimo' o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) so pababayok a si Iqbāl gowani a tharo'on iyan a: *So tawhid na miaadn a bagr sii ko manga kaadn na mimbaloy so tawhid a kata'o ko katharo' (logic).*

Khabayaan tano so taw a adn a paratiaya niyan a mapiya a so paparatiayaan iyan so Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) a go so manga malaikat iyan a go so manga Sogo' iyan a go so

alongan a maori, a go so okoran ko mapiya on go so marata' on a paratiaya a mabagr a di khakaog ko hadapan o apiya antonaa a gimpis odi' na kapakazanka'.

Khabayaan tano so paratiaya a mapiya a so khasokat iyan ko khi rk on so darm a mapaparatiaya a so babalowin iyan so Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) aya niyan tomonggo' sii ko pagn's iyan a go so payagan iyan sii ko kasosoat a go sii ko kanggagani, go so langowan a btad iyan, sa inam iyan ko limo' iyan a go so kasoso'at iyan go kalk iyan ko rarangit o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) a go so siksa' iyan.

Khabayaan tano so mama o paratiaya a so pthimbangn iyan a langowan a manga btad ko kaoyagoyag a makaliliyot on ko manga timbangan o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى), sa khaadn so kapamimikiran iyan sii ko manga kakayaan ko doniya a go so pkhaadn on a manga btad a skaniyan so pamikiran a Islam a ontol sa da' a phakapoon on a katharo' odi' na galbk odi' na kaokha'og odi' na katrn inonta a phoon ko ongangn ankoto a paratiaya a Islam a go so nganin a minioma niyan a pd sa manga bitikan a go manga nda'o a go manga kabilangataw.

Khabayaan tano so mama o paratiaya a so phakalbin iyan so nganin a matatago' ko Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) ko langowan a nganin a salakaw ron, sa ipmbgay niyan ko panolon iyan so tamok iyan a go so waqto niyan a go so pamikiran iyan a go so panamar iyan a go so niyawa niyan a go so langowan a nganin a mamimilik iyan sa pzabar a go thanggong a go pnjihad a go phkorban.

Khabayaan tano so mama o paratiaya a so iphagandisan iyan so pagari niyan a Muslim a go ziyapn iyan a go khababayaan iyan a go imbgay niyan so mapiya go ikhasigi niyan on a kakowaa niyan ko mapiya a datar o maiinam iyan so kaparoliya niyan on, a go phakaadiadin iyan ko ginawa niyan a go ziyapn iyan so maratobat iyan go di niyan indoya' go di niyan ithopa.

Khabayaan tano so paratiaya a mapiya a so khabaloy niyan so khi rk on a khagdam iyan so atastanggongan iyan ko kaiislami ron a go so manga pagariya' iyan a manga Muslim, sa da' a mlintad on a darm iyan sa taman sa di niyan matonay so wajib on, ko katampar o panolon iyan ko langowan a nganin a khagaga niyan.

So Manga Bowalan o Paratiaya a Mapiya:

Ba adn a manga bowalan a aya patot a pangndodan ka an makowa so paratiaya a mapiya a salakaw ko kitab o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) go so Sunnah o Rasūlullāh (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ)? So miabago sa polo a Arabia a go miakagtas ko jāhiliyyah a go miniliyo niyan sii rki tano so mapiya a Ummah a piakambowat ko manga taw na skaniyan so kinitoron o wahī ko Qur'ān sii ko Mohammad (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ). Sa inipamangnda'o niyan ko manga taw sa miakambaal kiran sa manga mama o paratiaya sa bnar, sa miakatindg sii ko manga barokan iran so parinta o Islam go so okit o Qur'ān sii ko kapphakarayaga ko paratiaya sa mapiya a okit go lbi a tarotop sa ipthompok iyan so paratiaya sii ko manga poso' sa pphakambowat on so manga bowalan o paratiaya.

﴿Sabnar a miaoma kano a phoon ko Allāh a sindaw a go kitab a mapayag, a ithoro' skaniyan o Allāh ko taw a inotan iyan so kasosoat iyan a manga okit o kalilintad a go ipliyo niyan siran phoon ko manga lilibotng sa idin iyan a go thoro'on iyan siran sii sa lalan a mathitho﴾.

So okit o Qur'ān ko kaphakaparatiayaa niyan ko taw sa mokit ko paratiaya o tawhid a go so paratiaya ko kakhaoyag o manosiya ko alongan a maori a go so kambalasi ron na okit a mapiya a go malbod. ﴿Sabnar a libod mi so Qur'ān ko kiphanaanadm on na ba adn a pd sa phananadm﴾. Sa datar oto a so Sunnah o Rasūlullāh (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) a phagosay ko kitab o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) a go pphayag on na madadalm on so

nganin a phakatabang ko taw a khabaya' a kapakatindga niyan ko paratiaya a mapiya sii ko ginawa niyan, go bnar so Rasūlullāh (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) gowani a tharo' on iyan a: *Inibagak akn rkano a nganin a amay ka kpitan iyo skaniyan na di kano dn madadag ko oriyān akn sa dayon sa dayon so kitab o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) a go so Sunnah ko.*

Ompiya Inka a Ginawa Nka a go Dolon Anka so Salakaw Rka:

Miapakarayag tano a aya mala' a thin'san tano sankā'i a pankat tano sii ko lalan ko panolon na skaniyan so kaompiya'i ko ginawa a go so kadolona ko salakaw, a go piayag tano a so kaompiya'i ko ginawa na btad a mala' a go adn a kapipilgro niyan, a go mapkhabnar iyan rki tano a langowan a siyap a go so kiawidn on a akal, ka kagiya skaniyan so wajib a paganay a go onayan sii ko Muslim sii sankā'i a kaoyagoyag, ka an maadn a sii sa kasosoat o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى), a go maphagontong iyan so limo' iyan a go khilidas ko siksa' iyan sii sa akhirat, a go kagiya so kaompiya'i ko ginawa na skaniyan i pasiga' a paganay sa pantag sa kamataani ko salakaw ron a pd ko di mipndaraynon a go paliogat. Go inaloy tano a so onayan a so ron khatarotop so kaompiya'i ko ginawa a go so kambalaya ko kaatawi ko mama o paratiaya na skaniyan so paratiaya a mapiya a so khabaloy niyan so khi rk on a aya niyan iphagin'taw a go ron phagin'taw. A go izakodo niyan on a langowan a mamimilik iyan a pd sa waqto a go panamar a go pamikiran a go tamok a go ginawa.. so paratiaya a so ron miaadn so manga ulama a miaonaan tano a sii kiran so kasoso'at o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى), sa miakambaal kiran sa manga ladiawan a da' a saginda niyan a miakabgay ko manga bontal a mapiya sii ko manga kalamalama o jihād a go so kakhorban, a go so kasanggar a go so kibgan ko ginawa a go so kasarig a go so kaphatiis a go so katoman a go so kabaya' a go so kapakaadiyadi a go so kasimba a tolabos a rk o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) a go sii ko oman i blangan a pd ko manga blangan o mapiya.

So Simba a Ontol:

Sii ko oriyān o onayan a polaos a malamit a pd ko paratiaya a mapiya sii ko kaompiya'i ko ginawa, na phakaoma so sangan o simba a ontol. So lapiyat a simba (ibādah) na adn a rk iyan a kapakararankom sa di tano skaniyan thamanan ko manga paralo a pat a pd sa sambayang, powasa, zakat a go hajji, ka so galbk tano sankā'i a kaoyagoyag na so kasimbaa ko Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) a aya maana oto na so kabaloy o kaoyagoyag tano a langon dn simba. (*Go da ko adna so jinn a go so manosiya inontaa an ako iran masimba*). Sa patoray ko oman i isa rki tano a kamataani tano sankanan a maana sa mokit sa kaompiya'i ko niyat ko kasaromag iyan ko manga galbk iyan, sa khabaloy niyan so pangn'nkn a go so panginginomn a go so kata'o a go so galbk a go so kapamintbintng a go so kapangaroma a manga okit a phakatabang on ko onot iyan ko Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) a go so kapiya o kasimbaa on, na misabap roo na khabaloy so walay niyan a *mihṛāb* a go so paganadan iyan a *mihṛāb* a go so galbkan iyan a *mihṛāb* a go khabaloy so doniya a langon dn manga *mihṛāb* a pzimbaan on so Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) sa langowan a galbk a go katharo' a phakapoon on, na aya phakatondog roo na pantag sa kabaloy anka'i a simba a matatarima' na wajib a kabaloy niyan a makaayon ko kitaban a Islam a mawatan ko harām a go so langowan a nganin a ikhararangit o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى). Sa wajib ko oman i Muslim a kapangnala niyan ko manga kokoman o manga simba a go so manga sarat o kapiya niyan a go so kaknala niyan ko Sunnah o Nabī ﷺ niyan sii ko miaona so kiaaloya on a pd sa manga galbk, go so manga dowaa a phoon ko Nabī (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) sa lalayonn so kaphagosara on sa datar oto a khabaloy so kaoyagoyag o Muslim a palaya dn mitotompok ko Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى), sa khabaloy skaniyan a oripn a mitotompok ko Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) (*abdun rabbānī*).

Aya Ibi a patoray ko manga simba na so kabonayona ko niyat a sii bo' ko Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) (ikhlās) a go pakawatanan so kapakiilaylayin a rakhs a idarpa' so poso' ko masa dn a kapthonaya on ka an matarima' sii ko Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى), go kagiya an iyan mibagak so rarad iyan ko ginawa. Ka so sambayang a matatarima' sii ko Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) a go phakasapar ko marata' na kna' ba giya bo' a kababaloy niyan a sambayang a ontol ko kasaromag iyan ko manga kokoman a fiqhi, ogaid na skaniyan na sambayang a so khisampay niyan so khi rk on sii ko Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) a go khamataan on so kapananankopan a go so kapangalimbabaan ko Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى), sa khabaloy skaniyan a datar a towak a ipphamanik o niyawa o miaratiaya.

So Parangay a Malamit:

Go pd ko manga onayan o kaompiya'i ko ginawa, na so kinggolalann ko parangay a Islam a makallbi, a so inipanolon skaniyan o Qur'ān a go so Sunnah o Rasul (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ), so parangay na adn a mititindg iyan a katampar a mala' sii ko kaoyagoyag o pizakatawan, a skaniyan na mikokoyapt ko manga giragiray niyan a go so manga okit iyan ko kasaromag iyan ko salakaw ron a pd sa manga dadazg a go manga lolot a go manga salakaw a bolayoka' a go manga siringan, a go so langowan a taw a mipzophona' iyan sa monmpaat, go pd ko patoray a btad ko taw a pphanolon ko Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) odi' na so mama o paratiaya na so kanggalbka niyan ko parangay o Muslim ka an mabaloy a ladiawan ko nganin a ipndolon iyan, a go phayagn iyan so Islam ko kasaromag iyan ko galbk sa kna' o ba pamikiran bo', sa so ladiawan a galbk na mala' i rarad sii ko manga ginawa o manga salakaw a di so katharo'. Na aya ladiawan tano na so Rasūlullāh (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) a miaadn a aya dn a parangay niyan na so Qur'ān go adn a rk iyan ko kipzagoon ko kapiya o parangay a manga hadith a madakl a pd on so:

Siogo' ako ka an akn matarotop so manga pipiya a parangay.

Go so katharo' iyan a:

Aya Ibi a mapnd a nganin a imbtad ko timbangan sa alongan a Qiyamah na so kalk ko Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) go so kapiya o parangay.

Na so kanditara ko parangay a mapiya na aya maana niyan a rankom na so kipagawaan ko parangay a marata', sa so katharo' iyan a: Aya Ibi a mapn'd a nganin a imbtad ko timbangan sa alongan a Qiyāmah na so kalk ko Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) go so kapiya o parangay, na da' a maadn roo a kapagalin a go kandonsiyan sabap ko kiapaglin o btad. Sa tanto rki tano a mapapatot a kapatorayi tano ko ginawa tano sa kabaloy tano a taw a matolangd a go mabasng ko kaphlayama niyan ko ginawa niyan sa aya mimbilangataw niyan na so olawla o Islam a go so parangay o Islam, aya ibarat iyan na so kaadn o parangay a katigr a go kananaw a soranga' o kaprangit a go so kanggani, a sii sankoto a btad na pitharo' o o Nabi ﷺ a: *Kna o ba aya mabagr na so taw a palolobd a mapasang i kapakiploday, ogaid na aya thitho a mabagr na so taw a khagnggn iyan a ginawa niyan ko masa a kapkhararangiti ron.* Sayana' a patot ko mama o paratiaya a kasiyapa niyan sa langowan a sifat a pd ko manga sifat o miamaratiaya sii ko kitab o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) odi' na sii ko hadith o Rasūlullāh (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ), a go pzosin iyan so btad iyan a go so masosowa' iyan a go ay kala' a kapphangongonotan iyan a go so kandadaraynon iyan, sa pthapalan iyan so kakokorangi ko panamar iyan sa pphamagoman sii ko mapiya.

So Kapakathithowa ko Pamikiran sa Mokit sa Sinanad:

Pd ko manga katampar ko kaompiya'i ko ginawa a patoray ko mama o paratiaya a so pnggalbk ko romasay o Islam a go so kipanolon ko Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) na so kabaloy niyan a miasinanad so pamikiran iyan (miakasowa'). Na so kapakathithowa ko

pamikiran na makararankom sa manga katampar a tlo a onayan: so Katampar a paganay na so knal a mapiya a go tarotop sii ko kaiislami ron, a khagaga niyan a kinggolalann iyan on sa mapiya sii ko ginawa niyan, a go khabaloy niyan skaniyan a taw a mapiya ko kindolonn iyan on ko salakaw ron sabap ko kapakararankom iyan a go so kalolompiyo niyan a go so kababaloy niyan a tonay a pakaasal.

So katampar a ika dow a na so: Kaliyota niyan a kata'o ko btad o doniya a Islam so miaipos on a go so kapapantagan on, a go maknal iyan so manga rido'ay o Islam go so manga okit iran ko kapmbinasaa iran ko Islam go so manga Muslim, a go so kapanondoga niyan ko manga btad a pphamangitkaw sii sa doniya a so giimakaprarad sa maito' a go mala' sii ko Islam a go so manga Muslim, a go maknal iyan so manga taw a giinggalbk ko kalamalama o panolon a go so manga antap iran go so manga okit iran, a go so manga bontal o kapakathabanga' iran, a go so salakaw roo a pd ko manga btad a patoray a rk o taw a phagolowan ko kalamlama o kanggalbk sii ko Islam.

So katampar a ika tlo: Skaniyan so kaimpidi niyan ko manga kata'o a missnggay a mizoson a mitotompok ko manga btad o kaoyagoyag, ka datar o kata'o ko kapamolong, katharagombalay, kambasok, kandagang, kapandayan, go so salakaw roo, sa patoray ko mama o paratiaya a kaimpidi niyan ko issnggay niyan a kata'o a ron miangolad ka an iyan makowa so pankatan iyan ko kaphagingd, a go kagiya an iyan maoln a isa a go'ang sii ko giikambalaya ko lawas o Islam a printa a go kadato'. Go patot a kaaloya tano ron a so kalaan ko manga kata'o a bago na aya mitad ko manga onayan iyan a polaos iyan sa paganay na manga ulama a manga Muslim, na so agama tano na ipzogo' iyan so kata'o a go so kapaganada on, sa rakhs a ikoyapt so kata'o sii ko katoona ko miangadn a Miasotisoti. ﴿Batiya ka sa ingaran o Kadnan ka a so miangadn﴾. Go patot ko taw a pnggalbk ko panolon a Islam a pd ko manga morit a kabaloy ran a maona siran ko kapasang sii ko manga kata'o a pphaganadn iran, a opama o di siran makaapas ko manga paganadan iran na disomala' a mabogaw iran so salakaw kiran ko kapggalbk sii ko Islam.

So Kabagr o Arog o Lawas:

Go pd ko kaompiya'i ko ginawa a mapagiino ko mama o paratiaya a kasiyapa niyan ko kapiyiya o lawas iyan ka an maadn a mapiya so arog a lawas a mabagr, ka an iyan magaga a kitindgn iyan ko manga patoray o agama a go so galbk on a go so manga ppn'd ko panolon a go so jihād, sa di mabaloy so kalobay o lawas iyan a pangalang sii ko lalan ko kamataani ko manga pangindaw a manga ala' a so pangingindawn tano skaniyan. So Rasūlullāh (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) na pphangoyatan tano niyan ko kiawidn a akal ko kabagr o lawas sa gii niyan tharo' on a: *So mu'min a mabagr na mapiya a go lbi a pkhababayaana sii ko Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) a di so mu'min a maloby, na sii ko oman i isa kiran (so mabagr a go so malobay na matatago' siran sa mapiya)*. Go khatoon tano sii ko manga hadith o Rasūlullāh (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) a go so manga sunnah niyan so madakl a hadith a phakaogop rkitano sii ko kasiyapa ko kapiyiya o ginawa go so kalilintad o lawas.

Sa datar oto a khatoon tano so Imām Hassan al Bannā a pmbgan iyan anka'i a btad sa siyap a mala' sa tatarimaan iyan so gonana'o o Rasūl (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ). Sa wajib ko pagariya' a giinggalbk, a inaloy niyan sii ko kitab iyan a *risālat at ta'lim*, sa pphangnin iyan sa langon a inampda' a pagariya so kanggalbka niyan ko kapkhapariksaa on o Doctor sa makaisa ko oman ragon (general check-up), go so kapakipamolong iyan ko langowan a gdamn a pkhagdam iyan, go siyapn iyan so manga onayan o kalindinga ko lawas phoon ko manga sakit, go pakawatanan iyan so manga nganin a khasabapan ko kaphakalobay o kapiyiya a ginawa niyan, go

piakipananggilaan iyan so kapakasobraa ko kainom sa kafi a go so salakaw ron a panginginomn, a go inisapar iyan sa gtas so kapanigopan, go inipaliogat iyan so kaplompuyo ko darpa' a babalingan a go so nditarn so pngn'nkn so lawas a go so darpa' o galbk, a go pakawatanan so kainom sa pakabrg go so kandarmt a go so salakaw ron a inisapar o Islam.

Manga Katampar a Salakaw a Patoray:

Khabayaan tano so sakataw a Muslim a mujāhid ko ginawa niyan a phakanggay a gona ko salakaw ron a somisiyap ko waqto niyan a phagator ko manga btad iyan, a phakagaga zokat, sa giya'i na manga katampar a onayan a go patoray sii ko kataawi ko sakataw Muslim a mama o panolon, ka an iyan magaga so katonaya niyan ko sangan a mapagiino a phoon on sii ko bontal iyan a ontol, sa di khaparo o ba pamikira o mama o panolon a pnggalbk ko galbk ko Islam a mapakaada iyan anka'i a manga onayan odi' na so sabagi' on, sa so taw a ptharima' ko manga kabaya' o ginawa niyan sa di niyan phrangn a go di niyan khagaga so kakompna niyan ko baya' o ginawa niyan na di mapiya o ba mabaloy a pphanolon sii ko Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى), sa phangnin iyan ko salakaw ron a kanggalbk iyan sa nganin a di niyan khipatoray ko ginawa niyan so kitndgn on, sa datar oto, a so mama o panolon na phakasagad sa manga btad a go manga masa a giimagalinalin a patoray so karapasa on a go so katabana on a maadn so kapranga ko ginawa a go so katanggong sa mapn'd. Go so mama o paratiaya a pphanolon ko Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) na paliyogat on a kapakabgay niyan sa mapiya a go gona sii ko salakaw ron sa malbod a go kaginawa, apiya pn bialak anka'i a galbk iyan a marata' a go ringasa', ka so Rasūlullāh (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) na miaadn a pmbgay sa mapiya ko manga taw sa tatanggongn iyan so ringasa' iran, sa patoray ko mama o panolon a kapamakot iyan sa manga masa a kapakabgay niyan sa mapiya a go pamakotan iyan sii ko kiazoson o manga bontal iyan. ﴿*Siran oto na gii siran nggagaan sii ko manga pipiya a go siran na maona siran on*﴾.

Go so mama o panolon na patot a kabaloy niyan a somisiyap ko waqto niyan, sa massndod skaniyan sa langowan a galbk a phakanggay a gona ko panolon iyan, sa di phangpd ko manga katmbangan a da' a gona niyan, ka so waqto na skaniyan dn so kaoyagoyag, na so manga paliyogat na lbi a madakl a di so manga waqto, na so waqto a pkhaipos na di dn khasoy pharoman, sa tankd a ipagiza' rki tano ko alongan a Qiyāmah. So Rasūl (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) na gii niyan tharo'on a:

Da' a pd sa gawii a pmbkar so kapitapita iyan inonta a mananawag skaniyan a hay mbawataan o Adam sakn na kaadn a bago, a sii ko glbk ka na saksi', na ploto' ka rakn, ka mataan a skn na di ako dn magndod (khasoy pharoman) sa taman ko alongan a Qiyāmah.

Khabayaan tano ko pagariya' a Muslim a kabaloy niyan a phagator ko langowan a manga btad iyan sii ko walay niyan go sii ko pangadapan iyan a go sii ko blangan o galbk iyan go sii ko atoran o gasto niyan go sii ko langowan a manga btad o kaoyagoyag iyan, sa giyoto i lbi a phakakowa ko kapiya o kharagon a go so kapakandakla ko waqto a go so panamr a go so tamok, a go so kapiya o kapnggona'i ko pd sankai a manga bagr.

Go pd sa waraan a kabaloy niyan a adn a galbk iyan a aya niyan khisokat ko kaoyagan iyan, sa di skaniyan mabaloy a dro (rikor) o salakaw ron, ka an skaniyan maadn sa btad a kathatakna' a kaoyagan a so phakatabang on sii ko kapakaparon sii ko blangan o panolon iyan a go an iyan mapakatindg so walay a Muslim, sa makabgay sa moriataw a mapiya ko kaphagingd a Islam.

Andamanayai Kakhamataani Tano Sanka'i a Kaompiya:

Di' phakaampl a kaknala tano ko manga katampar a kaompiya'i ko ginawa a so pphangnin so kapmataani ron sa ba gioto bo', ogaid na patoray pn so kaknala ko andamanaya i kapmataani ron. sa datar oto a mapayag, na khatoon tano a adn a katampar a kapakathitho o pamikiran a go salakaw a kazinanad a katharagombalay, langon ankoto a dow a katampar na patoray ron so panamar a tinanggisa a go so panamar a diamong a kapag'pdaan a adn a sosonan iyan a pizoson i manga okit a go manga lalan.

Sa phakatabang roo sa bontal a mabagr so kitindgn o pizakatawan ko manga paliyogat ko inampda' a gomagalbk a misosorat ko kaposan o kitb a *risālah at ta'lim* o Imām Hassan al Bannā, a go so inosay niyan on ko makapantag ko manga antap o pamiliya. Sa datar oto a madait so kakowaa ko kaphagisipa ko ginawa oman gawii sa nggolalan ko kapmbatiyaa ko mattndo' a gintas ko Qur'ān oman gawii (*wird yawmī*) sa pphakaayonn o oman i isa a pagariya' so manga galbk iyan a go so manga amal iyan sii sankoto a manga atoran sa di niyan sosopakn so manga nda'o o Islam, sa datar oto a so kapnggalbka niyan ko galbk sii ko kalamalama o panolon na pd ko makaaapas a manga okit a phakatabang ko kaompiya'i ko ginawa ka so manga kitab sa skaniyan bo' na di niyan kapmbaalan so manga mama, odi' ron misarta' so kanggolalan a magokit sa galbk.

Ka mataan a so kadolona ko manga taw a go so kagarobata ko batal a go so pagtaw niyan na khasinanad iyan so khi manga rk ko panolon sa khabgan iyan siran sa tpng a go sima' a go pangrn a go so kathakna' sii ko bnar.

وَأَقُولُ قَوْلِي هَذَا وَأَسْتَغْفِرُ اللَّهَ لِي وَلَكُمْ وَلِسَائِرِ الْمُسْلِمِينَ مِنْ كُلِّ ذَنْبٍ فَاسْتَغْفِرُوهُ
إِنَّهُ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ.

Wa aqūlu qawlī hādā wa astagfirullāha li wa lakum wa lisāiril Muslimīn min kulli dambin fastagfirūhu innahu Huwat Tawwābur Rahīm.